

Hanglemez

AZ AJTÓN KÍVÜL

Balassa Sándor zenedrámája

„Gyilkos vagyok, akit megöltek.” — mondja önmagáról Beckmann, a világháborúból megtért, de otthon már nem találó kisember, Wolfgang Borchert drámájának hőse. Az 1947-ben keletkezett mű a háborút követő romlás szorongató látomása, s egyben a németiség egyik első lelkiismeret-vizsgálata is, de — mert remekmű —, jelentősége ma már ezen is túlnő: Beckmannban ma a mindenkori kisembert látjuk, akiből egyaránt lehet gyilkost és áldozatot csinálni, ez a Beckmann egy atomháború utáni romok között is bolyonghatna. Balassa Sándort ezek a minden időben érvényes vonások ragadhatták meg elsősorban, amikor Borchert drámáját kiválasztotta. (Itt jegyezzük meg, hogy a szükséges rövidítéseket végző Fodor Géza sehol sem sértette meg az eredeti mű lényegét.) Balassa nem megzenésítő, hanem alkotótárs, a modern zene minden fortélyának ismeretében a lehető legtakarékosabban válogatja meg az eszközeit (s mégsem érezzük magunkat hangzásélményben sem szegénynek), a zene szuggesztivitása sehol sem marad el a szövegtől, de nem is tolakszik eléje — igazi és minden tekintetben korszerű zenedráma született. Az operát 1978-ban mutatta be a Magyar Állami Operaház, a két évvel későbbi lemezfelvétel tehát még mindenképpen „időben van” — bár könyvkiadásunk ilyen friss lenne! A mű jelentőségéhez méltó előadásban hangzik el (a Beckmann alakító Palcsó Sándor és a karmester, Lehel György teljesítményét kell mindenekelőtt kiemelni), de a két lemezből álló album maga is nagyon szép, és a szövegek könyv teljes terjedelmű (és több nyelvű) közlése is bizonyára még több hallgatóhoz juttatja el ezt az értékes és fontos operát. (Hungaroton)

Baka István